

къмъ „66 Македонски пѣсни“ за единъ гласъ, съ съпроводъ на пиано, въ който се излага ритмичната основа на македонската народна пѣсенъ, и се изтъква еднаквостта ѝ съ българската. Писалъ, сжщо, и множество статии отъ общо-музикаленъ и общественъ характеръ, и е сътрудникъ на този речникъ — съ статията за българската народна музика.

Хроматика, гр. — отъ хрома = багра, се нарича единъ отъ тритъ главни рода на съвременната музикална система, а въ по-тѣсенъ смисълъ — последване отъ два или три полутона, получени чрезъ знаковетъ за измѣнение на една степенъ. Между хроматическия и диатоническия полутонове, акустически, има една разлика — кома. Раздѣлянето на октавата при равнотемперпирания строй на 12 полутона пречи на ухото да схваща тази разлика, но при пѣнието и струннитъ инструменти — може да се получи. Х-та е била позната още на теоретичитъ отъ елинската древностъ, а въ европейската музика влиза въ XIII в., когато Маркето отъ Падуа употребява, чрезъ знаковетъ за измѣнение, хроматика „за да предаде багри на музиката“. Презъ XVI в., за цѣлитъ на хармонията, компониститъ употребяватъ хроматическия полутононъ. Киприенъ отъ Роръ нарича „хроматически“ своята първа книга мадригали (1541), въ която има такива съ хроматически теми. Майсторитъ отъ Венецианската школа предаватъ на Х-та още по-голѣмо значение.

Хроматически инструменти — се наричатъ тия, на които могатъ да се получатъ хроматически 12 тонове на октавата. Х. се наричатъ, обикновено, меднитъ духови инструменти, съ вентили — за разлика отъ тѣхъ нареченитъ „естествени инструменти“, на които се получаватъ само обертонотъ на най-низкия тѣхенъ тононъ.

Хронометъръ — инструментъ за измѣрване на времето, употребяванъ въ края на XVII в., и за отбелязване на времето при музикалното изпълнение, който е и първия опитъ за метрономъ.

Хроносъ протосъ, гр. — въ старогръцката метрика, най-малката единица време, чиято стойностъ не е била постоянна, а се е мѣнила въ зависимостъ отъ темпото.

Хуайтъ, Феликсъ Харолдъ — White, Felix Harold — значителенъ английски компонистъ, род. 27 апр. 1884 г. въ Лондонъ, самоукъ, компониралъ: тонова поема „Опустялото село“, симфоническа поема — „Astarte syriaca“, „Морско момиче“, полонеза — за оркестъръ, „Вжтре и вжнъ“, 2 идили — за малкъ оркестъръ, струнно трио, Дивертименто — за струнно трио, соната за чело и пиано, „Поема“ и „Иронична серенада“ за цигулка и пиано, 2 клавирни сюити, „4 поговорки“ за флейта, обой, цигулка, виола и виолончелъ, Ариета за цигулка, виола и виолончелъ, „Разсѣмване“ — етюдъ за 12 виолончела, „Нептунъ и Амфитритъ“, и „Две предсказания“ за 22 пиана, „Нимфитъ оплакватъ смъртта на фавна“ — поема за обой, виола и пиано, пѣсни съ оркестъръ и съ пиано, пиеси за цигулка и пиано, и за виолончелъ и пиано и др.

Хубадъ, Матей — словашки диригентъ, директоръ на консерватория

Матей Хубадъ

и професоръ по музика, род. 28 авг. 1866 въ Поводие при Скарчина, Гозремско, училъ право въ Грацъ и консерваторията въ Виена — при Брюкнеръ, Фокнеръ, Лудвигъ, Форстенъ, Праницъ, 1891—96 е концер-